SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 251/2012-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti J., s. r. o., S., zastúpenej advokátkou JUDr. M. G., Advokátska kancelária, K., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Daňového úradu K. v konaní vedenom pod č. 738/320/277-24943/11/Rem a jeho rozhodnutím zo 7. októbra 2011 a postupom Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky v konaní vedenom pod č. 1040505/145/2012/5081 a jeho rozhodnutím z 23. januára 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti J., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti J., s. r. o., S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. G., Advokátska kancelária, K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastniť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1

ústavy, základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Daňového úradu K. (ďalej len „daňový úrad“) v konaní vedenom pod č. 738/320/277-24943/11/Rem a jeho rozhodnutím zo 7. októbra 2011 a postupom Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod č. 1040505/145/2012/5081 a jeho rozhodnutím z 23. januára 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že daňový úrad vydal 7. októbra 2011 proti sťažovateľke ako daňovému dlžníkovi daňovú exekučnú výzvu č. 738/320/277-24943/11/Rem (ďalej len „daňová exekučná výzva“) podľa § 76 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“; tento zákon bol s účinnosťou od 1. januára 2012 zrušený zákonom č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pozn.]. V predmetnej daňovej exekučnej výzve daňový úrad sťažovateľke oznámil, že na základe exekučného titulu, ktorým je vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov daňového úradu č. 738/230/20128/11/Kaš zostavený z údajov evidencie daní daňového dlžníka k 10. augustu 2011 v sume 634 419,89 €, začal 6. septembra 2011 daňové exekučné konanie vydaním rozhodnutia č. 738/320/277-21894/11/Rem.

Sťažovateľka podala proti daňovej exekučnej výzve odvolanie, v ktorom namietala, že *„predmetná daňová exekúcia je neprípustná v celom rozsahu ako je vedená, nakoľko sa vykonáva na základe nezákonného a teda neplatného exekučného titulu, čo spôsobuje aj nezákonnosť exekučného konania“*. Súčasne navrhla, aby správca dane v súlade s § 80 ods. 1 písm. g) zákona č. 511/1992 Zb. vydal rozhodnutie, ktorým predmetnú exekúciu v celom rozsahu zastaví pre rozpor so zákonom. Z dôvodu preverovania skutočností odôvodňujúcich zastavenie daňovej exekúcie sťažovateľka zároveň navrhla odklad predmetnej daňovej exekúcie. O odvolaní sťažovateľky rozhodlo finančné riaditeľstvo rozhodnutím č. 1040505/145/2012/5081 z 23. januára 2012, ktorým potvrdilo daňovú exekučnú výzvu daňového úradu.

Podľa názoru sťažovateľky *„rozhodnutie Finančného riaditeľstva SR č. 1040505/145/2012/5081 zo dňa 23. 1. 2012, ktorým bola potvrdená daňová exekučná výzva daňového úradu K. č. 738/320/277 - 24943/11/Rem zo dňa 7. 10. 2011 a daňová exekučná výzva daňového úradu K. č. 738/320/277 - 24943/11/Rem zo dňa 7. 10. 2011 sú nezákonné a z tohto dôvodu napáda predmetné rozhodnutia a ich vydaniu predchádzajúci postup sťažnosťou pre porušenie základných práv a slobôd v zmysle čl. 127 Ústavy SR“.*

Nezákonnosť napadnutých rozhodnutí daňového úradu a finančného riaditeľstva spočíva podľa sťažovateľky okrem iného v tom, že

- došlo k porušeniu Šiestej smernice (od 1. januára 2007 nahradenej smernicou Rady 2006/112/ES) a procesných postupov podľa zákona č. 511/1992 Zb. (sťažovateľka poukazuje pritom na *„odporučenie výboru Ministrov rady Európy (80) 2 z 11. 03. 1980 a Rezolúciu ministrov rady Európy (77) 31 o ochrane jednotlivca vo vzťahu k správnym aktom“*),
- absentuje v nich odôvodnenie, a preto sú nepreskúmateľné,
- v jej veci konal miestne neprísluš ný správca dane,
- odvolací orgán sa nevysporiadal riadne so všetkými námietkami sťažovateľky uvedenými v odvolaní.

Sťažovateľka tvrdí, že *„hoci sú predmetné rozhodnutia (t. j. daňová exekučná výzva a rozhodnutie o odvolaní)... len rozhodnutiami procesnej povahy, ktorými správca dane len vyzýva na dobrovoľné splnenie povinnosti, má... za to, že predstavujú závažný zásah do jeho základných práv a slobôd a to predovšetkým do jeho práva vlastniť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 Ústavy SR... keďže na ich základe sa ďalej vedie daňová exekúcia vydaním daňového exekučného príkazu, ktorý je už priamym zásahom do vlastníckeho práva. Napokon, aj samotnou daňovou exekučnou výzvou sa sťažovateľovi zakázalo nakladať s peňažnými prostriedkami na všetkých účtoch až do výšky daňového nedoplatku, čo je nepochybne priamy zásah do základného práva sťažovateľa. Sťažovateľ má teda za to, že tieto rozhodnutia sú preskúmateľné všeobecným súdom v rámci inštitútu žalôb o preskúmanie postupov a rozhodnutí správnych orgánov.“.*

Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa: J. s. r. o., S., podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46. ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom a rozhodnutím daňového úradu K. č. 738/320/277 - 24943/11/Rem zo dňa 7. 10. 2011 a postupom porušovateľa a jeho rozhodnutím č. 1040505/145/2012/5081 zo dňa 23. 1. 2012 porušené boli.

Rozhodnutia daňového úradu K. č. 738/320/277 - 24943/11/Rem zo dňa 7. 10. 2011 a Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1040505/145/2012/5081 zo dňa 23. 1. 2012 sa zrušujú a Daňovému úradu K. (sťažovateľka má zrejme na mysli „daňový úrad K.“, pozn.) a Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky sa zakazuje pokračovať v ďalšom porušovaní základných práv sťažovateľa.

Sťažovateľovi: J. s. r. o., S. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 ,- € ktoré je porušovateľ povinný uhradiť sťažovateľovi do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 323,50 € na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľka navrhuje odklad vykonateľnosti daňovej exekučnej výzvy daňového úradu č.738/320/277-24943/11/Rem zo 7. októbra 2011 a daňovej exekúcie začatej na základe rozhodnutia č. 738/320/277-21894/11/Rem, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľky považoval za potrebné najprv zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom sťažovateľky, ktorý je koncentrovane vyjadrený v návrhu na rozhodnutie (petite). Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľka je v tomto prípade zastúpená kvalifikovanou právnou zástupkyňou, ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť len v rozsahu namietaného porušenia tých práv, ktorých vyslovenia sa sťažovateľka domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných článkov ústavy (čl. 2 ods. 2 ústavy), ktoré sťažovateľka uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je totiž v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľky (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

1. V súvislosti s predbežným prerokovaním časti sťažnosti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľky postupom daňového úradu v konaní vedenom pod č. 738/320/277-24943/11/Rem a jeho rozhodnutím zo 7. októbra 2011 ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity.

Zmysel a podstata princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje z tohto hľadiska ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (m. m. III. ÚS 149/04).

Súčasťou ustálenej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Preskúmanie zákonnosti namietaného postupu a rozhodnutia daňového úradu č. 738/320/277-24943/11/Rem zo 7. októbra 2011 v danom prípade patrí do právomoci finančného riaditeľstva, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2.1 Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka brojí proti postupu finančného riaditeľstva v konaní vedenom pod č. 1040505/145/2012/5081 a jeho rozhodnutiu z 23. januára 2012, aj v tomto prípade ústavný súd súc viazaný ústavou musel brať na zreteľ už vysvetlený princíp subsidiarity jeho právomoci.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) v správnom súdnictve súdy preskúmavajú na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP) a tiež konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy (§ 250v OSP).

V posudzovanom prípade pred právomocou ústavného súdu ešte existuje iný (všeobecný) súd, ktorý je v prvom rade povolaný poskytnúť ochranu označených základných práv sťažovateľky, a preto niet právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v tejto časti (obdobne napr. m. m. III. ÚS 310/07, IV. ÚS 276/08, IV. ÚS 216/2010, III. ÚS 540/2011).

2.2 V súvislosti s „druhou“ časťou sťažnosti je podľa názoru ústavného súdu tiež potrebné vziať do úvahy sťažovateľkino tvrdenie, že svoju sťažnosť podáva *„súbežne so žalobou na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy“* s odôvodnením, že *„prípadným zastavením konania o žalobe na preskúmanie týchto rozhodnutí všeobecným súdom z dôvodu, že ide o rozhodnutia, ktoré nie sú preskúmateľné súdom (v tomto prípade neexistuje celkom jednotná judikatúra určujúca, ktoré rozhodnutia sú preskúmateľné a ktoré nie) by došlo k zmeškaniu lehoty na podanie ústavnej sťažnosti“*, čím by došlo k situácii, pri ktorej by nemala *„možnosť domáhať sa ochrany svojich práv na žiadnom orgáne/súde“*.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľka súbežným podaním žaloby o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia finančného riaditeľstva a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, o ktorej je podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku oprávnený rozhodnúť miestne príslušný všeobecný súd, a sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne

rozhodovať dva orgány súdneho typu (miestne príslušný všeobecný súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty z ústavného hľadiska akceptovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci (IV. ÚS 142/2010). Z pohľadu citovaného § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde to znamená, že právne prostriedky, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje, nemožno v jej prípade považovať za vyčerpané.

Rozhodnutie (či už procesné alebo meritórne) miestne príslušného všeobecného súdu predchádza (vzhľadom na princíp subsidiarity) uplatneniu právomoci ústavného súdu, a preto možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím tohto súdu o sťažovateľkinej žalobe podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku za predčasné, čo má za následok i neprípustnosť posudzovanej sťažnosti.

3. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012